

אם לא נתערבו ונפלו על ככר של תרומה; אם נפלו בזה אחר זה באופן שלא נגעו שניהם בבת אחת בככר – הרי הוא 'שלישי' ופסול. ואם בבת אחת (אפילו אינם מחוברים אלא נגעו בככר כשהם מפורדים. רש"י ותוס'. וע' גם בספר תורת גטין קכד ובקה"י סוכה כה וטהרות מה, ב) – הרי הככר 'שני' ומטמא אחרים.

ד. שני חצאי כביצה שנצטרפו, אחד נטמא מאב הטומאה ואחד נטמא מראשון – מטמאים כקל שבשניהם. ודוקא כגון זה שהם כשם אחד, והשני לטומאה בא ע"י ראשון (ע' מעילה יז-יח) אבל אב הטומאה עם ראשון לטומאה אינם מצטרפים אפילו לקל, שהאב דבר אחר הוא וגם אינם שוים בשיעורם וגם חלוקים הרבה בטומאתם לענין אדם וכלים (עפ"י חזו"א טהרות א, י).

ה. נטל כחצי ביצה נוסף שנטמא מאב הטומאה והוסיף עליהם; לרבא – נשתנה עתה דינם להיות ראשון, שחזור וניעור. לרב המנונא – נשארו שני.

לדעת ר"ת, אפילו היה באוכל החמור קודם שנתערב כשיעור ביצה, אעפ"כ לרב המנונא בטלה טומאתו החמורה ממנו ע"י צירופו עם האוכל הקל, כיון שאין עתה שיעור כביצה בקל. ולפרש"י, אם היה כביצה באוכל החמור קודם שנתערב – מודה רב המנונא שחזור עתה לטומאתו החמורה.

פרק שלישי; דפים לא – לב

- ג. א. מה דינם של זרים, נשים, טמאים – לענין שחיטת קדשים וקבלת הדם?
- ב. כל הפסולים שעבדו במחשבת פסול – מה הדין בשחיטה ובקבלה?
- ג. האם סמיכה על הקרבן נעשית בטהורים דוקא? ומהו מקור הדין?
- ד. מה דינו של טבול יום לענין כניסה למחנה לוייה?
- ה. כלפי אלו הלכות נאמר הכלל 'הואיל והותר – הותר'?

א. שחיטה כשרה אף לכתחילה בזרים ובנשים (וב'הלכות ארץ ישראל' החמיר לכתחילה שנשים לא ישחטו, ואף בחולין. עתוס'), אבל טמאים – מדרבנן לא ישחטו הגם שעומדים בחוץ ושוחטים בסכין ארוכה, גזירה שמא יגעו בכשר. ולשמעון התימני, מצד הדין אי אפשר, שלדעתו צריך שיהא השוחט לפני ה' וזה אי אפשר בטמא.

קבלת הדם בכל אלו – פסולה.

אין חילוק בין קדשים קלים לקדשי קדשים.

ב. כל הפסולים ששחטו במחשבת פסול, היות והם כשרים לשחוט, נפסל הקרבן במחשבת-פסול. אבל קבלו את הדם במחשבת פסול, אינם פוסלים במחשבתם, שהרי האישים פסולים לעבודה ואין כאן 'עבודה' להיפסל במחשבה. לפיכך אם יש דם הנפש – יחזור הכשר ויקבל.

יש אומרים שטמא שקיבל, שוב אין תקנה בקבלה נוספת. וי"א רק כשזרק (ע' ריש מעילה; רמב"ם וראב"ד פ"א מפסוה"מ; שפ"א).

ג. הסמיכה נעשית בטהורים ולא בטמאים, דכתיב לפני ה' ואי אפשר לסמוך בחוץ על הבהמה ולהכניסה (ערש"י ותוס').

לדעת האומר ביאה במקצת שמה ביאה, מדין תורה אין הטמא יכול להכניס ידיו לעזרה ולסמוך. ואף למ"ד 'לא שמה ביאה' אי אפשר לסמוך כשהבהמה בפנים, שהרי צריך לסמוך בכל כחו וצריך להכניס ראשו ורבו כדי לסמוך (לג. וע"ש אם 'תכף לסמיכה שחיטה' מדאורייתא או מדרבנן).

ד. לדברי רבי יוחנן, טבול יום אסור להכנס למחנה לוייה מגזרת יהושפט.

א. לפרש"י, תנא דברייתא סובר שבזב ובעל קרי וכד' יש איסור תורה בכניסת טבול יום למחנה לוייה, כי לדעתו טבול יום דזב – כזב דמי. ורבי יוחנן סבר שאינו כזב [ומחלוקת תנאים היא. עתוס'], ואסור מגזרה חדשה כאמור.

והתוס' צדדו שאין כאן מחלוקת. ועוד כתבו שלא גזרו בכל מחנה לוייה אלא בעזרת נשים הסמוכה לעזרה. ובכל טומאה גזרו, אף בטבול יום של טומאת מת ושרץ. ואולם אם הוא גם מחוסר כפורים כגון זב, אסור בכל מחנה לוייה.

ב. לדעת רבנו תם לא גזרו אלא כשנטמא בקדש, אבל נטמא בעזרת נשים – אינו חייב לצאת.

ה. 'הואיל ואשתרי אשתרי'; בסוגיתנו נאמר כלל זה על מצורע שחל שמיני שלו בערב פסח ונטמא ביום השמיני בקרי וכדו' – שטובל ונכנס לשער ניקנור כדי להיטהר במתן דם האשם על בהונותיו. ואע"פ שאסור לטמא להכניס ידיו לעזרה – אך הואיל והותר לצרעתו לעשות כן, הותר גם לקריו.

מבואר בגמרא שאם ביאה במקצת לא שמה ביאה, בלאו הכי מותר להכניס ידיו. ואולם יש נפקותא בדבר, שאם ביאה במקצת שמה ביאה ולא הותר אלא משום 'הואיל', אין התר אלא כשנטמא בקרי ביום השמיני, אבל נטמא קודם שיצא לשעה הראויה להקריב קרבן מצורע, לא הותר להכניס ידיו. משא"כ אם ביאה במקצת לא שמה ביאה (עפ"י תוס').

היו רוב הקהל טמאי מת ואח"כ נעשו זבין – לדברי רב יוסף, אם אומרים 'הואיל ואשתרי אשתרי' הואיל והותרו בפסח לטומאתן הותרו לזיבתן [אבל להפך, היו זבים מקודם ואחר כך נטמאו למת, לא הותרה זיבתם]. ואילו אביי דחה ואמר כיון שטומאה דחוייה בציבור ואינה התר גמור, אין שייך בזה הכלל 'הואיל ואשתרי אשתרי'. ורבא סבר להפך, גם אם בעלמא אין אומרים 'הואיל...' בטומאה הדחוייה אומרים, מה לי דחיה אחת מה לי שתי דחיות.

יש אומרים שרבא חולק על הכלל 'הואיל ואשתרי אשתרי' (עתוס' יבמות ח ועוד).

דפים לב – לג

נא. טמא שהכניס ידיו לפניו מן המחיצה – האם ביאה במקצת שמה ביאה אם לאו?

טמא שהכניס ידיו לעזרה; אמר עולא אמר ריש לקיש: לוקה (בכל קדש לא תגע ואל המקדש לא תבא – הוקשה ביאה לנגיעה, מה נגיעה במקצת שמה נגיעה, אף ביאה מקצת שמה ביאה). בתחילה היתה ההנחה שגם חיוב כרת יש בדבר. ואולם רבינא אמר: רק לענין מלקות אמרה עולא, לא לחיוב כרת (וכנגיעה, שאין בה כרת).

רבין בשם רבי אבהו אמר שריש לקיש לא דיבר כלל על טמא שהכניס ידיו, ולשיטתו ביאה במקצת – לא שמה ביאה, ופטור. (וכן נראית דעת רב חסדא לב). וכן כתבו התוס' (ביבמות ח) בדעת רבא).